

Erasmus

Berlin

W sierpniu 2013 r. trzy osoby z Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej (Monika Gajewska, Eliza Królak i Dorota Wojnowska) miały możliwość **uczestniczenia w tygodniowym szkoleniu zagranicznym dla pracowników uczelni wyższych, realizowanym w ramach programu LLP Erasmus.** Biblioteka Uniwersytetu Technicznego w Berlinie (**Universitätsbibliothek der Technischen Universität Berlin- TU**) została wybrana głównie ze względu na podobny profil instytucji oraz możliwość zapoznania się z nowoczesnymi rozwiązaniami technicznymi stosowanymi w tej bibliotece. Głównym celem szkolenia było podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników BGPW, wymiana doświadczeń oraz pogłębienie wiedzy w zakresie świadczenia usług bibliotecznych i kontaktów z użytkownikiem. Każda z uczestniczek programu przed wyjazdem przygotowała indywidualny program szkolenia dostosowany do zainteresowań zawodowych, który został zaakceptowany i zrealizowany przez instytucję przyjmującą. Szkolenie przeprowadzone było w języku angielskim.

Pierwszego dnia pobytu w Niemczech zapoznano nas ze strukturą biblioteki oraz jej historią. Biblioteka powstała w 1884 r. jako

Nowy budynek Biblioteki Uniwersytetu Technicznego w Berlinie.
[fot. Universitätsbibliothek der Technischen Universität Berlin]

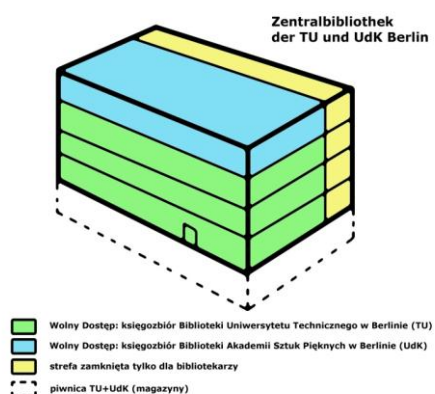
jedną z jednostek Kolegium Technicznego w Berlinie. W chwili obecnej biblioteka składa się z części centralnej (Zentralbibliothek lub „ZB”) oraz pięciu filii. Początkowo księgozbiór mieścił się w głównym gmachu (Hauptgebäude), a od 2004 r. zajmuje powierzchnię w nowo wybudowanym gmachu przy Fasanenstraße. Obecny budynek nosi nazwę „Volkswagen-Haus”, pochodzącą od sponsora tytularnego Volkswagen AG, który dofinansował budowę gmachu, przekazując bibliotece 5 milionów euro. Godną pochwały inicjatywa koncernu samochodowego była ponoć jedną z najtańszych akcji promocyjnych tego przedsiębiorstwa.

Nowoczesny gmach biblioteki może kojarzyć się warszawiakom z wnętrzami Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego. Pomieszczenia rozmieszczone wokół atrium i szare betonowe ściany w połączeniu z zieloną podłogą tworzą specyficzny, surowy klimat. W wielu zakamarkach biblioteki można spotkać różnego rodzaju eksponaty sztuki współczesnej oraz niecodzienne rozwiązania zagospodarowania przestrzeni Wolnego Dostępu, takie jak mebel pełniący podwójną funkcję stołu i sofy, na którym użytkownik może się położyć i w wygodny sposób rozpocząć pracę nad swoim projektem.

Mebel pełniący podwójną funkcję stołu i sofy w Wolnym Dostępie.
[fot. Dorota Wojnowska]

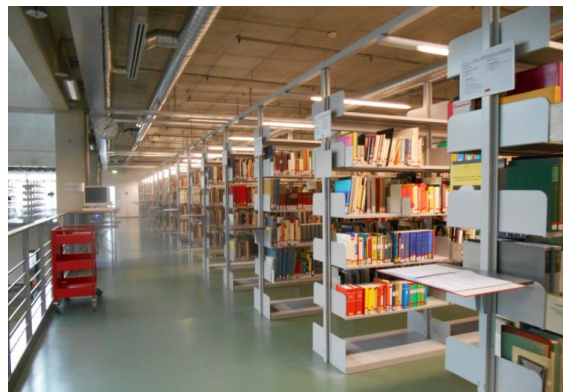
Biblioteka Uniwersytetu Technicznego w Berlinie zajmuje $\frac{3}{4}$ powierzchni budynku. Pozostała część należy do biblioteki Akademii Sztuk Pięknych- Universität der Künste (UdK). Zbiory tych dwóch bibliotek zostały ustawione według podziału na kondygnacje. Biblioteka Uniwersytetu Technicznego zajmuje trzy dolne piętra, natomiast ostatni poziom należy do UdK.

Biblioteka Uniwersytetu Technicznego w Berlinie.
[rys. Dorota Wojnowska]

Księgozbiór umieszczony w Wolnym Dostępie (Freihandbereich) jest rozmieszczony według klasyfikacji tematycznej. Na pierwszym piętrze ulokowano dziedziny takie jak: media i komunikacja społeczna, ochrona środowiska, prawo, ekonomia, geografia, matematyka i informatyka. Drugie piętro zostało wypełnione książkami o tematyce inżynieryjnej, natomiast na trzeciej kondygnacji można znaleźć publikacje z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. Na czwartym piętrze ułożenie zbiorów odpowiada programowi studiów Akademii Sztuk Pięknych, który obejmuje tematykę z następujących dziedzin: sztuka, architektura, komunikacja społeczna, design, muzyka, teatr, edukacja. W piwnicy znajdują się magazyny obu bibliotek.

Użytkownicy obu instytucji mogą swobodnie korzystać ze zbiorów obu uczelni w przestrzeni Wolnego Dostępu, a ich karty biblioteczne również są wzajemnie honorowane.

Wolny Dostęp w Bibliotece Uniwersytetu Technicznego w Berlinie.
[fot. Dorota Wojnowska]

Zbiory są udostępniane wszystkim użytkownikom, lecz wypożyczenie książek do domu możliwe jest tylko dla zarejestrowanych czytelników. Biblioteka wprowadziła dwa rodzaje kart biblioteczných: karty płatne oraz bezpłatne. Bezpłatny dostęp do biblioteki przysługuje studentom, absolwentom i pracownikom Uniwersytetu Technicznego, niemieckim instytucjom finansowanym ze środków publicznych oraz studentom

Berlińskiej Akademii Sztuk Pięknych. Pozostali zainteresowani mogą założyć konto wnosząc opłatę w wysokości 20 euro rocznie. W sumie zarejestrowanych jest w bibliotece 30 300 użytkowników.

Biblioteka rozpoczęła swoją działalność z kolekcją 250 000 woluminów, które niestety zostały zniszczone w czasie II wojny światowej. W chwili obecnej zbiory biblioteki przekraczają 2,9 miliona woluminów, z czego ponad 2,2 miliona to książki drukowane. Biblioteka oferuje także źródła elektroniczne obejmujące literaturę naukową publikowaną przez najważniejszych wydawców na świecie. Książki w formie papierowej są przechowywane w dwóch lokalizacjach: w Wolnym Dostępie oraz w zamkniętym magazynie. Przesyłanie książek z magazynów ułatwione jest poprzez system transportu wewnętrznego w pionie (windy towarowe) i poziomie (np. przenośniki rolkowe). W bibliotece wydzielono specjalną strefę na parterze (Selbstabholbereich), w której zamówione z magazynu książki czekają na odbiór siedem dni. Użytkownik samodzielnie odszukuje na regałach zarezerwowane dla siebie książki na podstawie dwóch pierwszych liter swojego nazwiska oraz czterech ostatnich cyfr numeru ID użytkownika. Na przykład rewers dla Michaela Testera, który ma ID 169090123450 opisany będzie Te 3450.

Biblioteka Technicznego Uniwersytetu w Berlinie pozostawia swoim użytkownikom dość dużą swobodę poruszania się w obrębie biblioteki- czytelnicy mogą samodzielnie skorzystać z punktu reprograficznego, pracowni komputerowej oraz korzystać ze wszystkich udogodnień zastosowanych w strefie Wolnego Dostępu, np. samoobsługowej maszyny do wypożyczenia i zwrotu książek oraz do uiszczania opłat. Dość duża przestrzeń umożliwiła zorganizowanie wielu miejsc do cichej nauki, ale nie brakuje

Wolny Dostęp w Bibliotece Uniwersytetu Technicznego w Berlinie. Półka z materiałami wytypowanymi przez kadrę naukową, niezbędnymi do zaliczenia przedmiotu; obok: samoobsługowe urządzenie do wypożyczenia książek. [fot. Dorota Wojnowska]

również pomieszczeń przeznaczonych do pracy grupowej. W sumie biblioteka przygotowała dla swoich czytelników ponad 1300 miejsc pracy (łącznie ze stanowiskami komputerowymi). Pomyślano także o rodzicach, dla których zostało przygotowane specjalne pomieszczenie zabaw dla ich pociech tak, aby nie przeszkadzały innym użytkownikom.

Wolny Dostęp w Bibliotece Uniwersytetu Technicznego w Berlinie. Pokój pracy dla rodziców z dziećmi. [fot. Dorota Wojnowska]

We właściwym funkcjonowaniu biblioteki bardzo dużą rolę odgrywa czynnik ludzki, czyli bibliotekarze gotowi w każdej chwili pomóc użytkownikowi. Na każdym piętrze w centralnej części biblioteki umieszczono punkty informacyjne. Są one bardzo dobrze

oznakowane i dostępne dla wszystkich zainteresowanych osób. Bibliotekarze pracujący w różnych oddziałach (umieszczonych w zamkniętej części biblioteki) mają tu wyznaczone swoje dyżury, przez co kontakt z nimi staje się dla użytkowników łatwiejszy.

Samoobsługowy punkt odbioru książek zamówionych z magazynu.
[fot. Dorota Wojnowska]

Oprócz maszyn samoobsługowych, na parterze budynku funkcjonuje tradycyjna Wypożyczalnia (Leihstelle), gdzie bibliotekarze mogą wypożyczać, przedłużać oraz przyjmować zwracane książki. W tym miejscu zakładane są również konta biblioteczne.

Dodatkowym sposobem komunikacji z użytkownikami jest monitor zamontowany na parterze, bezpośrednio przed wejściem do biblioteki. Biblioteka zamieszcza w tej formie krótkie prezentacje z podstawowymi informacjami i newsami, takimi jak np. godziny otwarcia i ich zmiany czy zasady korzystania z zamkniętych czytelni i cichych miejsc pracy. Nie bez znaczenia są także ulotki informacyjne oraz obecność na portalach społecznościach. Obecnie trwają prace nad modernizacją strony

internetowej tak, aby była bardziej dostosowana do potrzeb czytelnika. Jest to trudny proces, gdyż uczelnia ma własny system identyfikacji wizualnej i nie można modyfikować grafiki wiodącej na stronie, a zmiana dotyczy jedynie fotografii, przekazywanych treści i jej podziału na zakładki. Promocją biblioteki zajmują się bibliotekarze, których etat jest podzielony na pracę w dwóch oddziałach.

Biblioteka Uniwersytetu w Berlinie przykładą dużą wagę do edukacji swoich użytkowników. W ofercie szkoleniowej znajdują się różnego rodzaju kursy dla czytelników (zróżnicowane pod względem zaawansowania). Wśród ważniejszych kursów można wyróżnić: przysposobienie biblioteczne dla studentów pierwszego roku, szkolenia z zakresu informacji naukowej dla dyplomantów-prowadzone w formie tradycyjnej, e-learningowej i mieszanej oraz warsztaty dla uczniów liceów z zakresu kształtowania ich kompetencji informacyjnych i korzystania z różnego rodzaju baz wiedzy i katalogów. Szkolenia ułatwiają również użytkownikom korzystanie z katalogu bibliotecznego, który działa w oparciu o system biblioteczny Aleph i multiwyszukiwarkę Knowledge Portal Primo. Biblioteka ściśle współpracuje z kadrą naukowo-dydaktyczną Uniwersytetu zarówno w zakresie gromadzenia literatury jak i jej udostępniania. Wykładowcy na początku roku akademickiego mają możliwość założenia swojej półki, na której umieszczone są książki, potrzebne do zaliczenia przedmiotu (Semesterapparate). Profesorowie współpracują także z bibliotekarzami dziedzinowymi poprzez rekomendacje zakupu publikacji.

Warto także wspomnieć o zbiorach specjalnych biblioteki, które obejmują archiwum uniwersyteckie, zbiory Muzeum Architektonicznego z kolekcją XIX-wiecznych

i XX-wiecznych rysunków architektonicznych, kolekcję Niemieckiej Biblioteki Ogrodniczej (Gartenbaubücherei) z największymi w Niemczech zbiorami specjalistycznej literatury.

Pobyty w Bibliotece Technicznego Uniwersytetu w Berlinie postrzegamy jako niezwykle ciekawy i kształcący. Jest to

instytucja, gdzie nowoczesność widać na każdym kroku, miejsce interesujące ze względu na różnego rodzaju rozwiązania techniczne i organizacyjne oraz wykwalifikowany personel, uczynny na każdym kroku i chętny do przekazywania swojej wiedzy, czego miałyśmy możliwość doświadczyć na szkoleniu w ramach programu Erasmus.

(MG, EK, DW)

Praga

W ramach współpracy międzynarodowej LLP Erasmus w dniach 29 lipca- 2 sierpnia Technical University in Prague Central Library (CVUT) gościła trójkę pracowników Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej.

źródło: galeria Technical University in Prague Central Library na Facebook'u

Uczestniczki programu- Weronika Kubrak, Klaudia Malinowska oraz Agata Petiuk, przygotowały program, według którego miało odbyć się szkolenie. Obejmował on głównie zagadnienia dotyczące Repozytorium, promocji biblioteki oraz szeroko pojętej obsługi użytkownika. Program szkoleniowy podzielony był na odpowiednie grupy tematyczne w zależności od zainteresowań zawodowych uczestnika. Każdy dzień pobytu poświęcono innemu zagadnieniu.

Pierwszego dnia zapoznaliśmy się z organizacją i strukturą Biblioteki Centralnej

CVUT. Zlokalizowana jest ona w głównym kampusie Technical University in Prague w budynku Narodowej Biblioteki Technicznej (gdzie wynajmuje pomieszczenia). Biblioteka ta posiada swoje agendy na różnych piętrach budynku: wolny dostęp do zbiorów, czytelnię czasopism, magazyn oraz biuro, w którym większość czasu spędzają pracownicy. Przy udostępnianiu zbiorów mają oni jedynie kilkugodzinne dyżury. Pozostałą część dnia bibliotekarze spędzają w biurze i zajmują się przydzielonymi dla nich pracami: gromadzeniem, opracowywaniem zbiorów, promocją biblioteki, repozytorium, informacją naukową, kontaktem z użytkownikami, e-źródłami, udoskonalaniem systemu bibliotecznego Aleph. Tylko pojedyncze osoby pracują na cały etat, pozostali pracownicy są zatrudnieni głównie na pół lub jedną czwartą etatu.

W strukturę Biblioteki Centralnej CVUT wchodzi również trzy biblioteki wydziałowe, będące filiami Biblioteki Centralnej: Biblioteka na Wydziale Nauk Jądrowych i Inżynierii Fizycznej, Biblioteka na Wydziale Transportu oraz Biblioteka Wydziału Inżynierii Biomedycznej. Dwie pierwsze zlokalizowane są w centrum Pragi, natomiast ostatnia znajduje się 25 kilometrów od Pragi w miejscowości Kladno. Biblioteki te gromadzą specjalistyczny księgozbiór tematycznie

związany z profilem wydziału, na którym się znajdują. Pracownicy tych bibliotek zajmują się głównie udostępnianiem zbiorów, gdyż cały księgozbiór opracowywany jest centralnie.

Drugi dzień pobytu poświęcony był zagadnieniom związanym z repozytorium. Szkolenie poprowadziła osoba odpowiedzialna za wdrażanie i opiekę nad tą bazą.

Digital Library of CTU (DK CTU) jest repozytorium instytucjonalnym CTU. Oparte jest na systemie DSpace. Opieka nad zarządzaniem, podobnie jak w przypadku naszego repozytorium uczelnianego, podzielona została między dwie współpracujące ze sobą jednostki: Centralną Bibliotekę CTU, odpowiedzialną za bazę pod względem merytorycznym oraz Wydział Informatyki i Informatyki CTU, który zajmuje się kwestiami technicznymi.

źródło: galeria Technical University in Prague Central Library na Facebook'u

Dane do repozytorium są wprowadzane przez wybranych pracowników, którzy wykorzystują w tym celu gotowe szablony. Do weryfikacji umów licencyjnych wykorzystuje się tu m.in. Sherpa Romeo oraz tworzy się swoją roboczą bazę danych dotyczącą licencji.

W repozytorium są archiwizowane i udostępniane w formie elektronicznej, następujące typy dokumentów:

- dysertacje,
- publikacje pracowników naukowych CTU (np. artykuły z czasopism,

referaty z konferencji, raporty badawcze),

- inne dokumenty (np. materiały do nauki, skrypty).

Dokumenty znajdujące się w DK CTU pozyskiwane są przy ścisłej współpracy z poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi uczelni (wydziałami, departamentami, instytutami). Każda z tych jednostek odpowiedzialna jest jednocześnie za dokumentowanie oraz przechowywanie wersji papierowej lub multimedialnej (np. płyty CD) tych zbiorów.

Każdy zainteresowany umieszczeniem swoich prac w repozytorium (pracownik lub student CTU) może liczyć na pomoc ze strony zajmującego się repozytorium koordynatora, który jest pracownikiem biblioteki centralnej. Świadczona przez niego pomoc związana jest przede wszystkim z zagadnieniami związanymi z prawem autorskim.

W chwili obecnej w DK CTU zarejestrowanych zostało 13383 dokumentów.

Kolejnego dnia pobytu zapoznaliśmy się z pracą przy udostępnianiu zbiorów. Oprowadzono nas po Wolnym Dostępie, Czytelnii Czasopism, pokazano także proces wypożyczania księgozbioru zlokalizowanego w magazynie. Biblioteki CVUT pracują tak jak nasza biblioteka w systemie Aleph. Gromadzone są tu materiały tematycznie zgodne z profilem uczelni. Agendy biblioteczne otwarte są od poniedziałku do soboty.

Wolny Dostęp zlokalizowany jest na piątym piętrze. W jednym miejscu zgromadzone są książki przeznaczone do wypożyczenia i do skorzystania na miejscu- oznaczono je na grzbiecie czerwoną kropką. Cały księgozbiór ustawiony jest wg. Klasyfikacji Biblioteki Kongresu. Do dyspozycji użytkowników jest automat do wypożyczeń i zwrotów książek oraz komputery z podłączeniem do Internetu. Można na nich skorzystać z baz

subskrybowanych przez bibliotekę oraz z katalogu bibliotecznego. Przy wejściu znajduje się stanowisko dla bibliotekarza dyżurującego. W Wolnym Dostępie oprócz książek, udostępnia się płyty oraz czytniki wraz z wgranymi na nie e-bookami. Użytkownik, który chce wypożyczyć taki czytnik zobowiązany jest do podpisania umowy, w której zgadza się na zwrot kosztów w przypadku zniszczenia lub zgubienia sprzętu. Czytelnia czasopism znajduje się na trzecim piętrze. Udostępniane są tu czasopisma fachowe, prasa bieżąca, normy oraz prace doktorskie. Z materiałów tych można skorzystać wyłącznie na miejscu.

Podczas tego dnia szkolenia zostałyśmy również zapoznane z metodami promocji oraz komunikacji z użytkownikiem, jakie stosuje się w Centralnej Bibliotece CVUT. Biblioteka zachęca przede wszystkim do korzystania z zasobów elektronicznych, gdyż posiadając tak niewiele pomieszczeń nastawiona jest głównie na gromadzenie takich właśnie materiałów. Użytkownik informowany jest o działalności biblioteki oraz wszelkich wydarzeniach z nią związanych poprzez stronę domową biblioteki (<http://knihovna.cvut.cz/home/>) oraz stronę w serwisie społecznościowym- Facebook (informacje są tu zamieszczane mniej więcej dwa razy w tygodniu). Duży nacisk kładziony jest na informowanie użytkowników, gdzie dane agendy Biblioteki Centralnej się znajdują i jak z nich korzystać.

Osoby odpowiedzialne za promocję biblioteki tworzą plakaty, często o zabawnej grafice, oraz ulotki informacyjne. Dla studentów pierwszego roku drukowane są ulotki z danymi kontaktowymi biblioteki, z informacjami jak i gdzie można się zarejestrować, jak korzystać z biblioteki. Ulotki swoją grafiką zbliżone są do strony internetowej biblioteki aby właśnie z nią były utożsamiane i dzięki temu również z Centralną Biblioteką. Plakaty i ulotki

źródło: galeria Technical University in Prague Central Library na Facebook'u

biblioteczne rozprowadzane są zarówno w bibliotekach CVUT jak i na wydziałach.

Biblioteka współpracuje z uczelnią przy wydawaniu przewodnika o uczelni oraz kalendarza uczelnianego, w którym zamieszczane są również informacje dotyczące biblioteki- jej działalności i organizacji.

Bardzo ważnym i często używanym przez bibliotekarzy kanałem komunikacji z użytkownikiem jest poczta elektroniczna. Dwa razy w miesiącu pracownicy wysyłają tą drogą użytkownikom informację o nowościach książkowych, nowych bazach oraz wydarzeniach i zmianach w bibliotece.

Czwartego dnia pobytu spotkałyśmy się z kierownikiem oddziału zajmującego się informacją naukową. Bibliotekarze, którzy tu pracują, zajmują się przede wszystkim elektronicznymi bazami danych, organizują szkolenia z przysposobienia bibliotecznego, przygotowują informacje na temat oceny badań naukowych, zajmują się analizą cytowań. Organizują również seminaria dla użytkowników (głównie dla doktorantów) dotyczące zmian w bibliotece, korzystania z e-źródeł, wyszukiwania informacji w Internecie oraz prowadzą warsztaty dotyczące pisania prac licencjackich, magisterskich oraz aspektów etycznych pisania prac.

Chcąc zaprezentować pracownikom Centralnej Biblioteki CVUT swoją bibliotekę macierzystą

przedstawiliśmy prezentację na temat BGPW. Spotkała się ona z dużym zainteresowaniem wśród pracowników. Zadawano nam wiele pytań, szczególnie spodobała się strona domowa naszej biblioteki i cukierki, które przywieźliśmy z Polski.

Ostatni dzień spędziliśmy w Narodowej Bibliotece Technicznej (NTK). Organizacja tej biblioteki, szczegóły związane z architekturą jej gmachu i pomieszczeń, wywarła na nas największe wrażenie.

NTK jest wyspecjalizowaną biblioteką publiczną, posiadającą kolekcję składającą się z ponad 1,2 mln woluminów książek, czasopism, rozpraw naukowych, norm zarówno w formie elektronicznej jak i drukowanej. Wśród zbiorów bibliotecznych znajduje się księgozbiór historyczny z bardzo cennymi mapami z XVII wieku. NTK posiada również największy zbiór materiałów krajowych i zagranicznych z zakresu technologii i nauk stosowanych.

Część zbiorów NTK jest ustawiona w Wolnym Dostępie. Książki, które się tam znajdują, są ustawione według Klasyfikacji Biblioteki Kongresu.

Budynek, w którym obecnie NTK się znajduje, został oddany do użytku w 2009 roku. Oprócz tej placówki mieści się tu również Biblioteka Centralna CTU oraz Centrum Obsługi Informacji VSCHT w Pradze.

Usytuowanie dwóch bibliotek w jednym miejscu wpływa negatywnie na pracę tych placówek. Brak współpracy, oddzielne pomieszczenia, dwa księgozbiory, wspólna lada z oddzielnymi stanowiskami nie sprzyjają dobrej organizacji oraz poprawnym relacjom z użytkownikiem, który często czuje się zagubiony. Chcąc zmienić tę sytuację, CVUT postawiła na jak najlepszą komunikację z użytkownikiem.

Od samego początku zrodzenia się idei, budynek biblioteki miał reprezentować energooszczędny projekt, co zapewnia m. in. jego kształt. Elewacja została zaprojektowana w taki sposób, aby czerpać jak najwięcej korzyści ze światła słonecznego, w celu

źródło: galeria Technical University in Prague Central Library na Facebook'u

naświetlenia i ogrzania wnętrza. Zamysł architektów dotyczył także wnętrza i grafiki obiektu, które mają budzić skojarzenia ze swoistym „podręcznikiem technicznym”. Mają one również wyrażać otwartość i przyjazność instytucji. Główne elementy to kolorowa podłoga i ukierunkowanie światła eksponujące środek budynku.

Budynek składa się z 3 podziemnych i 6 naziemnych kondygnacji. Podziemia służą jako magazyn książek i parking. Na parterze i pierwszym piętrze znajduje się główne wejście do biblioteki oraz sala konferencyjna, obszar wystawowy, kawiarnia, księgarnia i szatnia. Ta część budynku służyć ma jako miejsce spotkań. Na kolejnych piętrach znajdują się ogromne przestrzenie do nauki, agendy biblioteczne, kuchnie przeznaczone dla użytkowników, miejsca do pracy na powietrzu. Na ostatnim piętrze znajdują się pokoje do nauki. Są one wynajmowane przez użytkowników na pół roku za drobną opłatą. Tylko legitymacja na której zakodowany jest klucz do pokoju, umożliwia wejście do danego pokoju.

W NTK powstało specjalne stanowisko dla specjalisty, który ma za zadanie zmianę wizerunku biblioteki i wprowadzanie różnego typu nowości. W czasie naszej wizyty pracowano nad zmianą strony domowej biblioteki.

Pobyt w tych dwóch bibliotekach zaowocował wymianą doświadczeń i nawiązaniem nowych kontaktów. Zarówno nasza biblioteka jak i czeskie placówki, w których miałyśmy przyjemność być, różnią się od siebie organizacją, zmagają się z różnymi

problemami, jednak dla wszystkich najważniejszy jest użytkownik i jego potrzeby. Cechą wspólną tych bibliotek jest także chęć ciągłego rozwoju oraz „nadążanie” za postępem technologicznym. We wszystkich tych placówkach pracownicy zajmują się podobnymi czynnościami, pragną brać czynny udział w życiu bibliotecznym, a także rozwijać się zawodowo dla jak najlepszej przyszłości swojej biblioteki.

(APet,WK,KM)